

Bilgi Merkezlerinde Yönetim Bilimi

Management Science in Information Centers

Erol Yılmaz & Leyla Kanık, *Bilgi Merkezlerinde Yönetim I-II*, İstanbul: Hiperyayın, 2021, 1. Cilt 886 s.; 2. Cilt 771 s., 1. Cilt ISBN: 978-625-7443-96-8; e-ISBN: 978-625-7443-97-5 & 2. Cilt ISBN: 978-625-7443-94-4; e-ISBN: 978-625-7443-95-1

Selçuk Aydın¹

Anahtar kelimeler

Bilgi ve Belge Merkezleri, Kullanıcı Hizmetleri, Teknik Hizmetler, Dijitalleştirme, Yönetim, Yönetici

Keywords

Information and Documentation Centers, User Services, Technical Services, Digitisation, Management, Manager

Alanında uzman akademisyen ve uygulamacıların titiz bir çalışma sonucunda hazırladıkları; kapsamı ve konusu itibariyle bir “ilk” olan iki ciltlik *Bilgi Merkezlerinde Yönetim* başlığını taşıyan eser, toplam 46 ayrı (öğrenci gruplarının katkısı ile birlikte 48) çalışmadan oluşmaktadır. Ortak editörler tarafından kaleme alınan açıklayıcı bir *Önsöz* ile başlayan eserin birinci cildinde beş, ikinci cildinde dört bölüm olmak üzere toplamda dokuz bölüm yer almaktadır. İkinci cildin Altıncı ve Yedinci Bölümleri arasında ayrıca “Öğrenci Çalışmaları” başlıklı bir kısım daha bulunmaktadır. Bununla birlikte eserin, toplamda on bölümden teşkil edilmiş olduğu ifade edilebilir. Bu bölümler, ciltlere aşağıdaki şekilde dağıtılmıştır:

Birinci cilt;

- 1) İşletmelerde Yönetim ve Yönetici,
- 2) Bilgi İşletmelerinde Yönetim ve Yönetici,

Başvuru/Submitted: 20.06.2022 • Revizyon Talebi/Revision Requested: 23.06.2022 •

Son Revizyon Talebi/Last Revision Received: 24.06.2022 • Kabul/Accepted: 24.06.2022

Sorumlu yazar/Corresponding author: Selçuk Aydın (Doktora Öğrencisi), Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çankırı, Türkiye. E-posta: selcukaydin@istanbul.edu.tr ORCID: 0000-0002-4788-4312

Atıf/Citation: Aydın, S. (2022) Bilgi merkezlerinde yönetim bilimi. [Erol Yılmaz ve Leyla Kanık tarafından yayına hazırlanan Bilgi Merkezlerinde Yönetim başlıklı kitabın değerlendirmesi]. *Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi*, 17, 103–106.

<http://doi.org/10.26650/bba.2022.17.1133010>

- 3) Bilgi İşletmelerinde Temel Kaynak: İnsan Unsuru,
- 4) Türlerine Göre Bilgi Merkezleri ve Yönetim,
- 5) Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve İdari Hizmetler.

İkinci cilt;

- 6) Bilgi İşletmelerinde İletişim ve Halkla İlişkiler,
?) *Öğrenci Çalışmaları*,
- 7) Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Kullanıcı Hizmetleri,
- 8) Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Teknik Hizmetler,
- 9) Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Yeni Nesil Uygulamalar.

Eserde yer alan çalışmalar, ilgili oldukları bölümlere göre konusal olarak yerleştirilmiştir. Eserin ikinci cildinin Altınca ile Yedinci Bölümleri arasında yer alan ve “*Öğrenci Çalışmaları*” başlığına sahip ancak bölüm olarak işaret edilmemiş olan ayrı bir kısım bulunmaktadır. Bu kısımda; yüksek lisans öğrencileri tarafından kaleme alınan iki adet ortak çalışmaya yer verilerek, teşvik edici olması bakımından örnek bir uygulamaya imza atılmıştır.

Eser, ortak editörler tarafından kaleme alınan ve yönetim biliminin ana kavramlarına, amacına ve eserin yazım süreçlerine değinilen *Önsöz* (s. 11-14) ile başlamaktadır.

Eserin Birinci Bölüm’ünü oluşturan *İşletmelerde Yönetim ve Yönetici* (s. 17-174) başlığı altında yönetim kavramı ve tarihsel gelişimi, yönetim yaklaşımları, işletmelerde yönetim, özel işletmelerde ve kamuda yönetim ve yönetici konuları hakkında kapsamlı bilgiler verilmiş; değişen ve dönüşen dünyada etkin bir yönetim süreci yürütebilmek ve yöneticilik yapabilmek için gereken yetkinlik, rol ve sorumluluklara dikkat çekilmiştir. Bu Bölüm altında dört ayrı çalışma bulunmaktadır.

Eserin İkinci Bölüm’ü *Bilgi İşletmelerinde Yönetim ve Yönetici* (s. 177– 317) başlığını taşımaktadır. Bu bölümde yönetim kavramı, bilgi merkezleri odağında ve bilimsel yaklaşımlar ışığında ele alınmıştır. Bilgi merkezlerinde yönetim ve organizasyonun yapısı, işlevi, önemi, yönetim süreçleri ve yöneticilerin yetkinlik ve sorumluluklarının tartışıldığı bu Bölüm, teknolojik gelişmelerle başlayan ve son dönemde salgının etkisiyle yeni bir dönüşümün eşliğinde olan üniversite kütüphanelerinin yeni dönemdeki yönetim rollerine ilişkin görüşlerle sona ermektedir. Bu Bölüm altında dört ayrı çalışma mevcuttur.

Bilgi İşletmelerinde Temel Kaynak: İnsan Unsuru (s. 322-475) başlıklı Üçüncü Bölüm’de işletmelerde müşteri, bilgi merkezlerinde kullanıcı olarak tanımlanan insan unsuru hem bu yönüyle hem de bilgi merkezlerinde hizmeti sunan ve yürüten temel kaynak olarak ele alınmıştır. İşletmeleri müşteri merkezli, bilgi merkezleri özelinde ise kütüphaneleri kullanıcı merkezli

yapılandırmanın hizmet kalitesini ve müşteri memnuniyetini arttıracaklarının dile getirildiği bu Bölüm’de ayrıca, literatüre dayalı yapılan bir çalışma ile akademik kütüphanelerde performans değerlendirme üzerine kavramsal bir çerçeve çizilmiş; üniversitelerdeki nitelikli insan kaynağının yönetiminde performans değerlendirmenin oynadığı role vurgu yapılmıştır. Bu Bölüm altında üç ayrı çalışma bulunmaktadır.

Eserin Dördüncü Bölüm’ünde yer alan *Türlerine Göre Bilgi Merkezleri ve Yönetim* (s. 479-738) başlığı altında Milli kütüphane, halk kütüphaneleri, çocuk ve gençlik kütüphaneleri okul kütüphaneleri, özel araştırma kütüphaneleri ve üniversite kütüphaneleri ve kamu kurum arşivleri hakkında bilgiler verilmiş, kurumların değişim ve dönüşüm sürecinde izlemeleri gereken yenilikçi yönetim yaklaşımları üzerinde durulmuştur. Bu Bölüm altında yedi ayrı çalışma yer almaktadır.

Eserin Beşinci, birinci cildin ise son Bölüm’ü olan *Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve İdari Hizmetler* (s. 741-886) başlığı altındaki çalışmalarda sırasıyla elektronik belge yönetimi sistemi (EBYS) ve e-arşiv sistemleri hakkında bilgi verilerek, kurumsal belge yönetiminde oynadıkları role dikkat çekilmiş, Taşınır Mal Yönetmeliği’nin (TMY) kütüphanelerdeki uygulaması üzerine düşünceler dile getirilmiştir. Faaliyet gösteren kütüphane türlerine ait mevzuat tespiti ve değerlendirmelerin yer aldığı bu Bölüm’de, bilgi merkezlerinde uygulanması gereken afet yönetimine ve müdahale–mücadele yöntemlerinden bahsedilmiştir. Bölüm ve cilt, bilginin yönetildiği mekânlar olarak kütüphane binalarının tasarımı ve verimli kullanımı ile ilgili bilgilendirme ve önerilerle sonlandırılmıştır. Bu Bölüm altında beş ayrı çalışma bulunmaktadır.

Eserin ikinci cildi *Bilgi İşletmelerinde İletişim ve Halkla İlişkiler* (s. 13-114) başlıklı Altıncı Bölüm ile başlamaktadır. Bu bölümde bilgi merkezlerinde kurumsal iletişim halka ilişkiler yönetimi, dijital pazarlama ve sosyal medya kavramları hakkında bilgi verilmiş, bilgi merkezleri–kullanıcı ilişkisindeki oynadığı olumlu role ve potansiyel faydalarına dikkat çekilmiştir. Bu Bölüm altında üç ayrı çalışma mevcuttur.

Eserin Yedinci Bölüm’ü *Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Kullanıcı Hizmetleri* (s. 117-280) başlığını taşımaktadır. Bu bölümde kütüphane kullanıcılarına verilen hizmetlere değinilmiş; ödünç verme, danışma hizmeti, kullanıcı eğitimi ve bilgi okuryazarlığı ve engellilere yönelik makerspaces gibi hizmetler konusunda kütüphanelerde yapılan uygulamalar, yönetim ve planlama süreçleri ile standartlar ele alınmış, yapılması gerekenler hakkında öneriler dile getirilmiştir. Bu Bölüm’de ayrıca, üniversite kütüphaneleri arasındaki işbirliklerine bir örnek olarak ANKOS ve çalışma gruplarının faaliyetlerine yer verilmiştir. Bu Bölüm altında yedi ayrı çalışma yer almaktadır.

Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Teknik Hizmetler (s. 369-522) başlıklı Sekizinci Bölüm’de, bilgi merkezlerinin koleksiyonlarında yer alan basılı ve e-ortamdaki materyalin seçme, sağlama,

abonelik, lisanslama, kataloglama, RDA ve açık erişim gibi hizmet adımları tanımlanmış, hizmet ve iş süreçleri ile koleksiyon yönetimi üzerine yeni yaklaşımlar hakkında bilgiler verilmiştir. Bu Bölüm altında beş ayrı çalışma bulunmaktadır.

Eserin Dokuzuncu Bölümü (son bölüm) olan *Bilgi Merkezlerinde Yönetim ve Yeni Nesil Uygulamalar* (s. 525-771) başlığı altında bilgi merkezlerinde yaşanan ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle hızlanan değişim ve dönüşüme bağlı yenilikçi hizmetler ve bu hizmetlerin yönetimi konusuna odaklanılmış; bu kapsamda kütüphanelerde değişim, inovasyon yönetimi, dijitalleştirme, proje yönetimi, e- hizmetler, anlamsal web ve bağlı veri gibi hizmetler hakkında kapsamlı bilgiler ele alınmıştır. Bu Bölüm altında sekiz ayrı çalışma bulunmaktadır.

Eserin ikinci cildinde ve Altıncı Bölüm ile Yedinci Bölüm arasında yer alan ve esere özgünlük katan bir değer olarak nitelendirilebilecek “*Öğrenci Çalışmaları*” başlığı altında, her ikisi de altı kişiden oluşan iki ayrı yüksek lisans öğrenci gurubuna ait iki çalışmadan ibaret bir kısım bulunmaktadır. Bu çalışmaların ilkinde, bilgi merkezlerinde özel gereksinimli bireylere yönelik sunulan hizmetler ve bunlara ait mevzuat ve erişilebilirlik standartları, ABD, Avrupa ve Türkiye çerçevesinde değerlendirilerek okuyucuya sunulmuş; bu kısmın ikinci çalışmasında ise özel gereksinimli bireyler için sunulan hizmetler kütüphane türleri ve kütüphaneyi oluşturan bileşenler açısından ele alınarak, yapılması gerekenler konusunda öneriler sıralanmıştır. İfade edildiği üzere bu kısımda iki ayrı çalışma yer almıştır

Hiper yayın tarafından yayımlanan bu kapsamlı eserde yönetim biliminin tarihçesi, kapsamı, standartları, işlevleri gibi pek çok özellik ele alınmış; bu özellikler bilgi merkezleri ve bilgi hizmetleri alanındaki yansımalarla birlikte değerlendirilmiştir.

Bilgi merkezleri ve yönetim bilimi ile ilgili çalışmalar, kuşkusuz bu eserin kapsamı ile sınırlandırılmaz. Bununla birlikte, –konuları bilgi merkezleri ve hizmetleri temelinde ele alan eserde– konuların güncelliği, içeriğin zenginliği ve yazarların yetkinlikleri esere, başta kütüphane, arşiv ve bilgi-belge alanındaki akademisyen ve uygulayıcılar olmak üzere bu disiplinlere ilgi duyan tüm araştırmacılar için rehber kitap niteliği kazandırmıştır.

Türkiye’nin toplumsal ve kurumsal bakımlardan bilgi eksenli dönüşümünde bilgi merkezlerinin etkin kullanımı giderek önem kazanmaktadır. Bu bakımdan eserin bilgi toplumuna giden yolda bilgi merkezlerinin etkin yönetiminin önemini ortaya koyduğu ve başta öğretim üyeleri olmak üzere politik karar vericilere, uzmanlara ve tüm bilgi profesyonellerine bilgi temelli sosyal kültürün yerleşmesinde ve toplumsal kalkınmanın gerçekleştirilmesinde önemli bakış açıları kazandıracığı ifade edilebilir.